करोति यादृशं कर्म्म तादृशं प्रतिपद्यते। सुखदुःखे समाधाय पुमानन्येन गच्छति।
अन्येनैव जनः सर्व्वः सङ्गतो यश्च पार्थिवः। परेषां यदसूयेत न तत् कुर्य्यात् स्वयं नरः।
यो ह्यसूयुस्तया युक्तः सोऽवहासं नियच्छति। १०७२०
भीरूराजन्यो ब्राह्मणः सर्व्वभक्ष्यो वैश्योऽनीहावान् हीनवर्णोऽलसश्च। विद्वांश्चाशीलो वृत्तहीनः कुलीनः सत्याद्विभ्रष्टो ब्राह्मणः स्त्री च दुष्टा।
रागी युक्तः पचमानोऽन्नहेतोर्मूर्खो वक्ता नृपहीनश्च राष्ट्रं। एते सर्व्वे शोच्यतां यान्ति राजन् यश्चायुक्तः स्नेहहीनः प्रजासु।
इति श्रीमहाभारते शान्तिपर्व्वणि मोक्षधर्म्मपर्व्वणि पराशरगीतासु द्विनवत्यधिकद्विशतोऽध्यायः॥ २९२॥
॥ पराशर उवाच॥ मनोरथरथं प्राप्य इन्द्रियार्थहयं नरः। रश्मिभिर्ज्ञानसम्भूतैर्यो गच्छति स बुद्धिमान्।
सेवाश्रितेन मनसा वृत्तिहीनस्य शस्यते। द्विजातिहस्तान्निर्वृत्ता न तु तुल्यात् परस्परात्।
आयुर्न सुलभं लब्ध्वा नावकर्षेद्विशाम्पते। उत्कर्षार्थं प्रयतेत नरः पुण्येन कर्म्मणा। १०७२५
वर्णेभ्यो हि परिभ्रष्टो न वै संमानमर्हति। न तु यः सत्क्रियां प्राप्य राजसं कर्म्म सेवते।
वर्णोत्कर्षमवाप्नोति नरः पुण्येन कर्म्मणा। दुर्लभं तमलब्ध्वा हि हन्यात् पापेन कर्म्मणा।
अज्ञानाद्धि कृतं पापं तपसैवाभिनिर्नुदेत्। पापं हि कर्म्म फलति पापमेव स्वयं कृतं।
तस्मात् पापं न सेवेत कर्म्म दुःखफलोदयं। पापानुबन्धं यत् कर्म्म यद्यपि स्यान्महाफलं।
तन्न सेवेत मेधावी शुचिः कुशलिनं यथा। किं कष्टमनुपश्यामि फलं पापस्य कर्म्मणः। १०७३०
प्रत्यापन्नस्य हि ततो ऽनात्मा तावद्विरोचत। प्रत्यापत्तिश्च यस्येह बालिशस्य न जायते।
तस्यापि सुमहांस्तापः प्रस्थितस्योपजायते। विरक्तं शोध्यते वस्त्रं न तु कृष्णोपसंहितं।
प्रयत्नेन मनुष्येन्द्र पापमेवं निबोध मे। स्वयं कृत्वा तु यः पापं शुभमेवानुतिष्ठति।
प्रायश्चित्तं नरः कर्त्तुमुभयं सोऽश्नुते पृथक्। अज्ञानात्तु कृतां हिंसामहिंसा व्यपकर्षति।
ब्रह्मणः शास्त्रनिर्द्देशादित्याहुर्ब्रह्मवादिनः। तथा कामकृतं नास्य विहिंसैवानुकर्षति। १०७३५
इत्याहुर्ब्रह्मशास्त्रज्ञा ब्राह्मणा ब्रह्मवादिनः। अहन्तु तावत् पश्यामि कर्म्म यद्वर्त्तते कृतं।
गुणयुक्तं प्रकाशं वा पापेनानुपसंहितं। यथा सूक्ष्माणि कर्म्माणि फलन्तीह यथातथं।
बुद्धियुक्तानि तानीह कृतानि मनसा सह। भवत्यल्पफलं कर्म्म सेवितं नित्यमुल्बणं।
अबुद्धिपूर्व्वं धर्म्मज्ञ कृतमुग्रेण कर्म्मणा। कृतानि यानि कर्म्माणि दैवतैर्मुनिभिस्तथा।
न चरेत्तानि धर्म्मात्मा श्रुत्वा चापि न कुत्सयेत्। सञ्चिन्त्य मनसा राजन् विदित्वा शक्यमात्मनः। १०७४०
करोति यः शुभं कर्म्म स वै भद्राणि पश्यति। न वै कपाले सलिलं संन्यस्तं हीयते यथा।
न वेतरे तथा भावं प्राप्नोति सुखभावितं। स तोयेऽन्यत्तु यत्तोयं तस्मिन्नेव प्रसिच्यते।
वृद्धे वृद्धिमवाप्नोति सलिले सलिलं यथा। एवं कर्म्माणि यानीह बुद्धियुक्तानि पार्थिव।
समानि चैव यानीह तानि पुण्यतमान्यपि।